

Behoud en ontwikkeling van bomen en boomstructuren in Wassenaar

Notitie voor het maken van een vereenvoudigd kapvergunningstelsel en een handreiking

Gemeente Wassenaar

Versie: d.d. 22-2-2019

Inhoudsopgave

1	DE PROJECTDEFINITIE.....	3
1.1	<i>Aanleiding</i>	3
1.2	<i>Doelstellingen.....</i>	4
1.3	<i>Context, kaders en probleemstellingen.....</i>	4
1.4	<i>Beoogd resultaat.....</i>	5
1.5	<i>Afbakening en randvoorwaarden</i>	6
2	UITWERKING KAPVERGUNINGSTELSEL.....	7
2.1.	<i>Bestaand vergunningstelsel</i>	7
2.2.	<i>Mogelijkheden nieuw kapvergunningstelsel.....</i>	8
2.3.	<i>Advies.....</i>	11
2.4.	<i>Voorstel voor besluitvormingsproces en planning.....</i>	11
2.5.	<i>Communicatie en participatie</i>	11
3	HANDREIKING VOOR ONTWIKKELING EN BEHOUD VAN BOMEN EN BOOMSTRUCTUREN	13
3.1.	<i>Voorstel voor besluitvormingsproces en planning</i>	13
4	Samenvatting.....	14

1 DE PROJECTDEFINITIE

Voor u ligt een korte notitie met twee onderwerpen.

Op de eerste plaats wordt beschreven hoe te komen tot een verandering van het kapvergunningstelsel. Op de tweede plaats wordt het proces om te komen tot een handreiking hoe om te gaan met bomen en boomstructuren, voor zowel de gemeente als particulieren, beschreven. Beide onderwerpen hebben tot doel om het unieke, lommerrijke karakter van Wassenaar te bewaren, maar willen daarnaast tools geven die beter passen bij de huidige tijd van deregulering, meer participatie van burgers, bezuinigen en een eenduidige wijze van werken in de praktijk etc.

1.1 Aanleiding

Wassenaar kent een eeuwenoude traditie waarbij het groene, lommerrijke karakter, bepaald door de vele aanwezige bomen, wordt gekoesterd. Bomen zijn belangrijk voor Wassenaar. In onze gemeente staan meer dan honderd monumentale en nog veel meer andere waardevolle bomen, verdeeld over particuliere en publieke eigendommen. Ze staan voor een groot deel op de gronden van buitenplaatsen, landgoederen en villawijken. De laanbeplanting langs (historische) wegen is uniek en beeldbepalend. Bomen vertellen het verhaal over de ontwikkeling van ons dorp. Ze zijn belangrijk voor onze gezondheid en ons welbevinden. Ze vertegenwoordigen een enorme hoeveelheid biomassa; ze leggen CO₂ vast en vangen fijnstof weg. In onze leefomgeving zijn bomen cruciaal als middel tegen hittestress. Bomen verhogen het welzijn, de woonkwaliteit en daarmee ook de economische basis van de gemeente.

Het belang van groen wordt in het coalitieakkoord onderstreept

Wassenaar is een mooi dorp, met veel groene ruimte. Groene grachten omsingelen ons dorp en dwingen een aangename pauze af in de verstedelijking van de Randstad. In deze groene grachten zal geen uitbreiding van bebouwing plaatsvinden. (...) Wassenaar is een bomenrijk gebied. De openbare ruimte verdient aandacht, zowel voor wat betreft de inrichting als voor het onderhoud.

In vogelvucht:

- *De zorg voor de groene leefomgeving wordt beloond en verankerd in de samenleving.*
- *Het groenbeheer blijft op peil (huidig niveau).*
- *De kapvergunning wordt afgeschaft. Er zal gewerkt worden met een beperkte bomenlijst.*

Bomen en planten zijn belangrijk voor het omzetten van CO₂. In Wassenaar werken we aan een evenwichtig milieu waarin flora en fauna kunnen floreren. Het onderhoud van het groen moet op een goed niveau zijn. De gemeente hoeft niet alles zelf uit te voeren, en werkt hiervoor samen met inwoners of ondernemers uit Wassenaar. Het groen in de gemeente Wassenaar is divers en biedt een goede leefomgeving voor insecten, met name voor de bijenpopulatie die in toenemende mate onder druk staat. In beheer en onderhoud van groen gebruikt de gemeente duurzame middelen, zodat de natuur niet aangetast of bedorven wordt.

In vogelvucht:

- *We zijn trots op onze groene ruimte, landgoederen en natuurgebieden. Ook hier zetten wij in op biodiversiteit en bescherming van flora en fauna.*
- *Het Wassenaarse groen wordt goed onderhouden, waar mogelijk samen met of door bewoners.*

Het belang van bomen is hiermee duidelijk. Tegelijkertijd zien bewoners door de bomen soms het bos niet meer, bijvoorbeeld in het geval van regelgeving en processen. De wereld is veranderd, maar regelgeving en processen zijn hier nog niet altijd op aangepast. Om duidelijkheid te krijgen, processen te vereenvoudigen en transparantie te brengen op veel vlakken is het noodzakelijk om regelgeving en processen aan te pakken.

De aanleiding voor dit project is meerledig:

- 1) Uitvoering geven aan het Coalitieakkoord 2018-2022 waarbij gezocht wordt naar een evenwicht tussen het (algemeen) belang van groen in Wassenaar en overheidsregels.
- 2) Vervolg geven aan de Groene Waardenkaart, als basis voor de omgevingsvisie.

1.2 Doelstellingen

Bovenstaande aanleiding is reden om het kapvergunningstelsel aan te pakken en een Handreiking *Behoud en ontwikkeling van bomen en boomstructuren in Wassenaar* op te stellen. De doelstellingen hiervoor zijn:

- 1) Een eenduidig, transparant en eenvoudig vergunningensysteem op te stellen en te werken met een beperkte bomenlijst
- 2) Een transparant beoordelingskader voor ontwikkelingen van derden op private grond en in de openbare ruimte te ontwikkelen
- 3) Opstellen van een handvat voor gemeentelijke omgang voor ontwikkeling, beheer en onderhoud van de in eigendom zijnde bomen en boomstructuren met als doel om het unieke en groene karakter van Wassenaar te behouden en versterken en hiermee aan te sluiten bij het Coalitieakkoord, de Structuurvisie Landgoed aan Zee, de Entente florale, het Erfgoedbeleid en de Groen- en Watervisie 2015-2019 en wordt vooruitgelopen op de Omgevingsvisie.
- 4) Draagvlak vergroten en strategisch communiceren over het belang van bomen voor de identiteit van Wassenaar als Landgoed aan Zee.

1.3 Context, kaders en probleemstellingen

1. Hoe gebruik maken van de bestaande informatie zoals de Groene Waardenkaart

In 2017 en 2018 is in samenwerking met een klankbordgroep van erfgoed- en groenspecialisten uit de gemeente een Groene Waardenkaart opgesteld. Deze informatie is bedoeld voor de bepaling en beschrijving van aanwezige waardevolle bomen en karakteristieke boomstructuren. Ook geeft dit de beschrijving van de cultuurhistorische en beeldbepalende waarde ervan.

2. Hoe omgaan met cultuurhistorische structuren en nieuwe eisen aan de openbare ruimte?

We zien dat de kwaliteit en samenhang binnen de bomenlanen en binnen de boomstructuren onderling vermindert: het beeld van de lanen en structuren verrommelt en verzwakt. De oorzaken hiervan zijn divers en liggen zowel bij gemeente als in de samenleving. Belangrijkste oorzaak zijn de eisen voor het gebruik van de buitenruimte zowel bovengronds als ondergronds. Zo komen oude boomstructuren in het gedrang door ondergrondse infra en moderne eisen aan de inrichting van de bovengrondse buitenruimte. In nieuwbouw wordt vaak om financiële redenen te weinig rekening gehouden met voldoende ruimte voor een groene structuur. Verder speelt mee de ouderdom van het bomenbestand.

3. Hoe omgaan met inboet in oude cultuurhistorische lanen

Verder zijn er geen werkbare richtlijnen voor vervanging van bestaande oude laanstructuren. In bestaande laanstructuren vallen bijvoorbeeld gaten door het wegvallen van bomen. Een nieuwe boom planten

(‘inboeten’) heeft vaak geen zin vanwege de schaduw van de oude bomen (‘onderstandigheid’). Of men kiest een nieuwe boomsoort die niet optimaal is voor de betreffende locatie.

4. Hoe omgaan met veranderde inzichten op het gebied van beheer

De kennis over boomaanplant is door de decennia sterk verbeterd. Waar voorheen bomen in een plantgat werden gezet zonder voeding wordt nu ook over de inrichting van de ondergrond nagedacht. Het is noodzakelijk alle uitgangspunten voor de vervanging van bomen te heroverwegen en aan te passen op de kennis van nu. Hierbij wordt ingezet op kwaliteit in plaats van kwantiteit.

5. Hoe een beter algemeen bewustzijn over het belang van bomen krijgen?

Men is zich te weinig bewust van het belang van bomen en boomstructuren voor de ruimtelijke woonkwaliteit in de gemeente. Bij bomen in particulier eigendom ziet de gemeenteregelmatic (te laat) dat ze te rigoreus zijn gesnoeid of zelfs gerooid zonder vergunning. De indruk is dat in de samenleving niet alleen onvoldoende kennis aanwezig is over de regels met betrekking tot snoeien en rooien, maar ook over manieren om bomen te behouden zonder overlast te ervaren. Particulieren vertrouwen op de expertise van het groenbedrijf dat ze inhuren, maar bij veel groenbedrijven gaat doelmatigheid van de bedrijfsvoering boven het behoud van de bomen.

6. Hoe een eenduidig en transparant beoordelingskader voor vergunningen krijgen?

Het toetsingskader voor het verlenen van kapvergunningen is de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Dit is vooral een juridisch document, dat onvoldoende aan de aanvrager kan toelichten waarom een kapvergunning wordt verleend of geweigerd. Er is daarom behoefte aan werkbaar en voor iedereen begrijpelijke toetsingscriteria voor het verlenen van kapvergunningen.

7. Hoe te komen tot een vereenvoudigd vergunningstelsel met passende bescherming voor bomen?

Een andere ontwikkeling is de behoefte aan deregulering (rijksbeleid), resulterend in de afspraak in het coalitieakkoord 2018-2022 om de kapvergunning af te schaffen. Deze trend zien we het afgelopen decennium bij veel gemeenten. Meestal wordt er vervolgens gewerkt met een lijst van – groepen - bomen waarvoor een kapverbod geldt. Als reactie ontstaan op veel plaatsen, zoals recentelijk in Arnhem en Zaanstad, breed gedragen burgerinitiatieven voor herinvoering van de kapvergunning en scherper toezicht. Het kappen van bomen veroorzaakt in toenemende mate maatschappelijke onrust.

1.4 Beoogd resultaat

Er worden twee producten gerealiseerd:

1. Een vernieuwd kapvergunningstelsel
2. Handreiking voor Behoud en Ontwikkeling van Bomen en Boomstructuren

Het vernieuwde kapvergunningstelsel wordt daarbij geïntegreerd in de handreiking. De handreiking vormt een voor iedereen toegankelijke en inspirerend document. Hierin zijn de volgende elementen opgenomen.

- Een vereenvoudigd kapvergunningstelsel gebaseerd op het uitgangspunt van een bomenlijst.

- Praktische handvatten (handelingsperspectieven) voor burgers en bedrijven voor situaties waarbij een boom -in zijn huidige toestand- als ongewenst wordt ervaren: alternatieven voor het (zomaar) kappen, rooien of (te) rigoureus snoeien van bomen.
- Een op de Groene Waardenkaart gebaseerd streefbeeld in tekst en beeld voor behoud en ontwikkeling van boomstructuren in Wassenaar;
- Een afwegingskader met betrekking tot bomen voor de gemeente bij planvorming en toetsing van ontwikkelingen (bouwplannen, herinrichting, bestemmingsplanwijzigingen - zowel openbaar als gemeentelijk);
- Basisinformatie over bomen en boomstructuren in Wassenaar, gericht op locatie specifieke keuze van boomsoorten, wijze van aanplant en beheer c.q. onderhoud met richtlijnen en adviezen voor de gemeentelijke beheerorganisatie;
- Een korte handreiking 'communicatie en participatie inzake boombehoud en boombeheer' voor gemeente en initiatiefnemers.

Het maatschappelijk uiteindelijke beoogde resultaat is drieledig:

- 1) Een kwalitatief veilige en hoogwaardige fysieke omgeving met meer gezonde (monumentale) bomen en samenhangende boomstructuren op publieke en particuliere terreinen
- 2) Een goede wederzijdse verstandhouding en begrip tussen gemeente en bewoners op het gebied van groen en bomen.
- 3) Een samenleving en gemeente die het grote belang inzien van het behoud en de versterking van het historische groene karakter van Wassenaar, als basis voor de Omgevingsvisie.

1.5 Afbakening en randvoorwaarden

De op te stellen Handreiking voor Behoud en Ontwikkeling van Bomen en Boomstructuren in Wassenaar gaat uitsluitend over bomen en boomstructuren, die van waarde zijn voor de ruimtelijke kwaliteit van Wassenaar. De Handreiking gaat over bomen en boomstructuren op zowel gemeentelijke als private eigendommen en omvat in ieder geval het rijks – en het gemeentelijk beschermde groen. De Handreiking bevat als bijlage de startversie van de complete lijst van beschermde bomen. Deze lijst wordt periodiek geactualiseerd.

De Handreiking bevat geen nieuw beleid, anders dan de uitwerking van de coalitieafspraken met betrekking tot bomen. Aangesloten wordt bij bestaande wet- en regelgeving, op gemeentelijk, provinciaal en rijksniveau. Na eventuele vaststelling van kaart en lijst met beschermde bomen door de gemeenteraad, krijgen beide een juridische status, óók voor zover het particuliere eigendommen betreft.

2 UITWERKING KAPVERGUNINGSTELSEL

2.1. Bestaand vergunningstelsel

Aanvragen voor het kappen van bomen worden getoetst aan verschillende wetgeving. Op de eerste plaats is dat de Algemeen Plaatselijke Verordening Wassenaar (2010).

In de Algemeen Plaatselijke Verordening is het volgende opgenomen over het kapvergunningstelsel:

Er is een omgevingsvergunning nodig voor het vellen van houtopstanden, met uitzondering van populieren of wilgen als wegbeplanting en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden, fruitbomen en windschermen om boomgaarden, fijnsparren niet ouder dan 12 jaar, kweekgoed, houtopstanden van bosbouwondernemingen onder bepaalde voorwaarden, zieke bomen, hakhout ter uitvoering van periodiek onderhoud (art. 4.5.2. APV)

Een kapvergunning kan worden geweigerd (art. 4.5.4) in het belang van de handhaving van natuur- en milieuwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, beeldbepalende waarden, waarden van dorpschoon, waarden voor recreatie en leefbaarheid.

In de art. 4.5.5. en art. 4.4.6 is een herplantplicht opgenomen.

Daarnaast is andere wetgeving van toepassing, namelijk de Wet natuurbescherming en de wetgeving rond Beschermde rijksmonumenten.

De Wet natuurbescherming stelt dat in Natuur Netwerk Nederland (NNN)-gebieden en Natura 2000 gebieden kap verboden is, mits sprake is van veiligheidsrisico's of overwegingen van algemeen belang.

Wassenaar kent 20 (groene) rijksmonumenten. Deze gebieden zijn feitelijk beschermd door de Monumentenwet. Ingrepen in de structuur van het rijksmonument zijn vergunningplichtig. Slechts kleine ingrepen die geen effect hebben op het monument zijn uitgesloten, zoals regulier beheer. Renovaties van het park zijn altijd vergunningplichtig.

Alle aanvragen voor het kappen van een of meer bomen worden op dit moment getoetst aan de APV, aan natuurwetgeving en in geval van een rijksmonument aan de Monumentenwet.

Bij het beoordelen van aanvragen voor het kappen van een boom wordt de volgende werkwijze gehanteerd. Iedere aanvraag voor het kappen van een boom wordt zorgvuldig bekeken en beoordeeld. Het begint met het bekijken van de boom ter plaatse. Daarna vindt een beoordeling plaats waarbij een evenredige belangenafweging plaatsvindt tussen de voor- en nadelen voor de aanvrager, voor derden, voor de gemeente in relatie tot de APV en wet- en regelgeving. Deze afweging leidt tot een besluit om de kapaanvraag wel of niet te honoreren, onderbouwd met een zorgvuldige motivering. In veel gevallen en bij voldoende ruimte op een perceel wordt een herplantplicht opgelegd. Dit is op dit moment een subjectieve beoordeling.

Kapaanvragen worden beoordeeld door de medewerkers groen van de afdeling Omgevingsbeheer; de administratieve afhandeling gebeurt door het bouwloket. Voor het kappen van een boom dient leges te worden betaald (161,20 euro + 32,20 voor elke extra boom met een maximum verhoging van 290,00 euro)(Legesverordening 2019, artikel 2.3.10.2 van de legestabel).

Met het afschaffen van het kapvergunningstelsel en het terugvallen op een beperkte bomenlijst is een bezuiniging ingeboekt van €9000 in 2019, € 18.000 in 2020, €27.000 in 2021 en € 35.000 in 2022. Het is niet zeker of deze bezuiniging gehaald zal worden bij deregulering. Immers als er minder kapaanvragen zijn, zullen er ook lagere legesinkomsten zijn. Om de bezuiniging te halen zal een kostendekkend tarief moeten worden gehanteerd.

2.2. Mogelijkheden nieuw kapvergunningstelsel

In deze paragraaf zijn een aantal voorstellen voor aanpassing van het kapvergunningstelsel uitgewerkt. Per voorstel zijn plus- en minpunten aangegeven.

- 1) Volledig afschaffen van de vergunningplicht voor kap
- 2) Handhaven huidige systeem
- 3) Bomen in cirkel van 1 a 2 meter rond huis kapvergunning vrij, voor overige bomen geldt huidig kapvergunningstelsel.
- 4) Bepaalde soorten bomen zijn vergunningplichtig; overige bomen zijn vrij.
- 5) Voorstel vereenvoudiging kapregelgeving: Wassenaar Noord vergunningvrij m.u.v. een lijst op te stellen beschermwaardige bomen; Wassenaar Zuid houdt kapvergunningstelsel/ hiervoor kan de Groene Waardenkaart de basis vormen. Voor een heel Wassenaar een lijst van kapvergunningvrije bomen.
- 6) Een combinatie van voorstel 5 en 3.

Ad 1. Volledig afschaffen van de vergunningplicht voor kap

-Min: Praktisch gezien levert dit geen vermindering van administratieve lasten op, want elke melding moet worden bekeken en van akkoord of niet akkoord worden voorzien.

- Plus/Min: indien sprake is van een rijksmonument zal altijd een vergunningprocedure moeten worden gevolgd; dit kan niet worden opgeheven.--> levert dus wat betreft groene monumenten geen capaciteitsbeperking op.
- Min: geen herplantplicht meer, waardoor op den duur groene karakter van Wassenaar kan worden aangetast.
- Totaalscore: 1x plus/min, 2x min.

Ad 2. Handhaven huidig systeem.

Dit betekent dat een omgevingsvergunning aangevraagd moet worden voor de kap van alle houtopstanden met een diameter groter dan 10 cm, gemeten op een hoogte van 1.30m Uitzondering vormen de in art. 4.5.2. van de APV genoemde bomen (populieren of wilgen als wegbeplanting en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden, fruitbomen en windschermen om boomgaarden, fijnsparren niet ouder dan 12 jaar, kweekgoed, houtopstanden van bosbouwondernemingen onder bepaalde voorwaarden, zieke bomen, hakhout ter uitvoering van periodiek onderhoud.

- Min: Coalitieprogramma vraagt om deregulering. Handhaven van het huidige systeem leidt niet tot deregulering en bezuiniging.
- Plus: Herplantplicht blijft bestaan
- Plus/Min: indien sprake is van een rijksmonument zal altijd een vergunningprocedure moeten worden gevolgd; dit kan niet worden opgeheven.--> levert dus wat betreft groene monumenten geen capaciteitsbeperking op.
- Totaalscore: 1x plus/min, 1x min, 1x plus.

Ad 3. Bomen in cirkel van 1 a 2 meter rond huis kapvergunning vrij, voor overige bomen geldt huidig kapvergunningstelsel

Dit voorstel wordt ingegeven door het feit dat een grote boom binnen 1a 2m.van het huis schade kan aanrichten aan het huis en/of zontoevoer in huis kan belemmeren.

- Min: hierbij wordt geen rekening gehouden met eventuele natuurwaarde of cultuurhistorische waarde van de boom/ bomen (zie ook Wet Natuurbescherming en Monumentenwet). NB: Deze aspecten kunnen niet buiten beschouwing worden gelaten aangezien landelijke wetgeving boven lokale regelgeving gaat.

- Plus/Min: indien sprake is van een rijksmonument zal altijd een vergunningprocedure moeten worden gevolgd; dit kan niet worden opgeheven.--> levert dus wat betreft groene monumenten geen capaciteitsbeperking op.
- Min: bomen in tuinen vormen vaak onderdeel van een groenzone. Door het kappen van bomen rond huizen ontstaan gaten in een groenzone.
- Min: het aanzicht van een straat kan helemaal veranderen door deze wijze van kap. Hiermee kan het groene karakter van Wassenaar veranderen.
- Plus/min: of dit leidt tot capaciteitsbeperking is moeilijk te zeggen. Er is niet bekend welk % van de jaarlijkse kapvergunningen gaat over bomen in een straal van 1 a 2 m. van een huis.
- Min: is controle nodig of de boom wel binnen een zone van 1 a 2 m. staat.
- Plus: herplantplicht blijft bestaan
- Totaalscore: 2x plus/min, 4x min, 1x plus.

Ad 4. Bepaalde bomen zijn vergunningplichtig; overige bomen zijn vrij

Voorstel houdt in dat de reguliere kapprocedure wordt gevolgd voor beeldbepalende en ecologisch relevante bomen als:

- eiken, beuken, lindes en (paarden)kastanjes.
- bomen in de voortuin met een dwarsdoorsnede van de stam van meer dan 30 cm op een hoogte van 1,3m. boven het maaiveld.
- Indien de zijtuin grenst aan de weg, bomen in de zijtuin met een dwarsdoorsnede van de stam van meer dan 30 cm op een hoogte van 1,3 m boven het maaiveld
- Bomen die een dwarsdoorsnede hebben van meer dan 50 cm. op een hoogte van 1,3 m boven het maaiveld.

Het bepaalde geldt niet voor schubconiferen en dode of ernstig zieke bomen, die altijd gekapt kunnen worden. Met dit stelsel zijn zijtuinen en achtertuinen, met uitzondering van de genoemde boomsoorten en uitzonderingen kapvergunningvrij.

- Plus: minder aanvragen te beoordelen (maar niet bekend om hoeveel minder aanvragen het gaat) want geen aanvragen voor de achtertuin en zijtuin , m.u.v. de genoemde uitzonderingen
- Min: bomen in de achtertuin die cultuurhistorische of natuurwaarde hebben, die geen eik, beuk, linde of paardenkastanje zijn en niet aan de criteria voldoen, zijn vogelvrij.
- Plus/Min: indien sprake is van een rijksmonument zal altijd een vergunningprocedure moeten worden gevolgd; dit kan niet worden opgeheven→ levert wat betreft rijksmonumenten geen capaciteitsbeperking op
- Plus: lastenverlichting voor de burger, want minder bomen zijn kapvergunningplichtig.
- Plus: heldere en eenduidige regelgeving voor aanvrager en belanghebbende
- Plus: behoud van het groene karakter van Wassenaar, wat betreft de voortuinen en het deel van de zijtuinen dat aan de openbare weg ligt.
- Totaalscore: 1x plus/min, 4x plus en 1x min.

Ad 5. Voorstel vereenvoudiging kapvergunningstelsel: Wassenaar Noord vergunningvrij m.u.v. een lijst op te stellen beschermwaardige bomen; Wassenaar Zuid houdt kapvergunningstelsel/ hiervoor kan de Groene Waardenkaart de basis vormen.

Voorstel houdt in om voor Wassenaar Noord een bomenlijst van beschermwaardige bomen op te stellen (gemeentelijke bomen en particuliere bomen). De overige bomen in Wassenaar Noord zijn dan niet meer kapvergunningplichtig. Voor Wassenaar Zuid (gebied van van rijkswege beschermd stads-en dorpsgezicht) blijft het huidige kapvergunningstelsel in stand. Basis voor de inventarisatie in Noord is de nog vast te stellen Groene Waardenkaart. In 2017 is de zogenaamde Groene Waardenkaart opgesteld door een extern bureau. De kaart bevat alle waardevolle bomen en boomstructuren in Wassenaar weergegeven als punten, lijnen en vlakken op

de kaart. Het waardevolle groen op de landgoederen is ook aangegeven op de kaart. Deze basisinventarisatie is gedaan met het oog op de Omgevingsvisie. Een klankbordgroep van betrokken burgers is betrokken geweest bij het opstellen van de kaart. Deze kaart moet nog worden vastgesteld. Verder moet de kaart nog worden vertaald in een lijst van beschermwaardige bomen, boomstructuren, landgoederen e.d. Verder zal voor heel Wassenaar gelden dat bepaalde bomen kapvergunningvrij zijn, zoals bijv. schubconiferen en Amerikaanse vogelkers.

- Plus: doet recht aan karakter van Wassenaar Noord, dat afwijkt ten opzichte van Wassenaar Zuid
- Plus: deregulering relatief eenvoudig te realiseren, omdat inventarisatie voor een deel kan vanaf de openbare weg en kaart in grote lijn klaar is. Alleen lijst moet nog worden opgesteld.
- Plus: bomenlijst in Wassenaar Noord leidt mogelijk tot een halvering van het aantal kapaanvragen
- Plus: besparing op arbeidsintensieve inventarisatieactiviteiten in Wassenaar Zuid en de daarmee gepaard gaande kosten.
- Plus: deregulering voor particulieren in Wassenaar-Noord; voor bewoners van Wassenaar Zuid blijft alles hetzelfde.
- Min: minder eenvoudige communicatie over vergunningplicht. Er blijven immers twee stelsels bestaan, een voor Wassenaar Noord en een voor Wassenaar Zuid, plus een lijst voor de hele gemeente van soorten bomen die kapvergunningvrij zijn.
- Plus/min: indien sprake is van een rijksmonument zal altijd een vergunningprocedure moeten worden gevolgd; dit kan niet worden opgeheven → levert wat betreft rijksmonumenten geen capaciteitsbeperking op.
- Totaalscore: 1x plus/min, 5x plus en 1x min.

Ad 6. Een combinatie van voorstel 5 en 3.

Dit voorstel behelst dat Wassenaar Noord alleen een kapvergunningstelsel heeft voor de bomen op de Groene waardenkaart en bijbehorende lijst van bomen. Wassenaar Zuid houdt het huidige stelsel van kapvergunningen. Verder komt er in beide gebieden een bepaling bij, namelijk dat bomen op 1m. a 2 m van de gevel zonder vergunning mogen worden gekapt.

- Min/ plus: lijst moet worden opgesteld voor Wassenaar Noord; basis is Groene Waardenkaart en lijst van gemeentelijke bomen)
- Plus: doet recht aan karakter van Wassenaar Noord en Wassenaar Zuid
- Plus: deregulering relatief eenvoudig te realiseren, omdat inventarisatie voor een deel kan vanaf de openbare weg.
- Plus: bomenlijst in Wassenaar Noord leidt mogelijk tot een halvering van het aantal kapaanvragen
- Plus: besparing op arbeidsintensieve inventarisatieactiviteiten in Wassenaar Zuid en de daarmee gepaard gaande kosten.
- Min: minder deregulering voor particulieren
- Min: minder eenvoudige communicatie over vergunningplicht. Er blijven immers twee stelsels bestaan, een voor Wassenaar Noord en een voor Wassenaar Zuid plus daarnaast de kapvrije zone rond het huis die moet worden gecontroleerd
- Plus/min: indien sprake is van een rijksmonument zal altijd een vergunningprocedure moeten worden gevolgd; dit kan niet worden opgeheven → levert wat betreft rijksmonumenten geen capaciteitsbeperking op.
- Min: hierbij wordt geen rekening gehouden met eventuele natuurwaarde of cultuurhistorische waarde van de boom/ bomen (zie ook Wet Natuurbescherming en Monumentenwet). NB: Deze aspecten kunnen niet buiten beschouwing worden gelaten aangezien landelijke wetgeving boven lokale regelgeving gaat.
- Min: bomen in tuinen vormen vaak onderdeel van een groenzone. Door het kappen van bomen rond huizen ontstaan gaten in een groenzone.

- Min: het aanzicht van een straat kan helemaal veranderen door het vrijgeven van een zone van 1 a 2 m. rond de gevel. Hiermee kan het groene karakter van Wassenaar veranderen.
- Plus/min: of dit leidt tot capaciteitsbeperking is moeilijk te zeggen. Er is niet bekend welk % van de jaarlijkse kapvergunningen gaat over bomen in een straal van 1 a 2 m. van een huis.
- Totaalscore: 3x plus/min, 4x plus, 5x min.

2.3. Advies

Ambtelijk wordt voorgesteld om het kapvergunningstelsel te wijziging in een stelsel voor Wassenaar Noord en een stelsel voor Wassenaar Zuid (voorstel 5). Dit voorstel scoort iets beter dan voorstel 4.

Met voorstel 5 wordt gedeeltelijk tegemoet gekomen aan de wens tot deregulering. Door de kapvergunningprocedure voor Wassenaar Noord te vereenvoudigen tot een lijst van beschermwaardige bomen waarvoor een kapvergunning moet worden aangevraagd is minder inzet van capaciteit nodig. Het kappen van bomen in Wassenaar Zuid, die voor een belangrijke mate het unieke, lommerrijke karakter van Wassenaar bepalen, blijft vergunningplichtig.

Of met voorstel 5 een bezuiniging kan worden gerealiseerd is de vraag: er zullen minder kapaanvragen zijn, maar minder kapaanvragen leidt ook tot lagere legesinkomsten.

2.4. Voorstel voor besluitvormingsproces en planning

Om te komen tot een wijziging van het kapvergunningstelsel is een wijziging van de Algemeen Plaatselijke Verordening nodig. Dit is een bevoegdheid van de raad.

Wassenaar Noord

- Mei: maken van een lijst van beschermwaardige bomen op basis van de reeds beschikbare informatie op de Groene waardenkaart en toelichting
- Mei: voorbereiden wijziging APV wat betreft kapvergunningstelsel Wassenaar Noord
- Juni/juli ter inzage legging van Groene waardenkaart met toelichting en lijst beschermwaardige bomen voor Wassenaar Noord
- Aug./ sept. verwerken zienswijzen op kaart, in toelichting en eventuele aanpassing lijst
- Aug./ sept. Besluitvorming in B&W over wijziging APV met als bijlagen de Groene waardenkaart met toelichting en lijst beschermwaardige bomen.
- Okt. Voorstel aan de raad voor wijziging van de APV met betrekking tot kapvergunningstelsel Wassenaar Noord. Na vaststelling hebben de kaart, toelichting en lijst een juridische status, ook voor zover het particuliere eigendommen betreft.

Wassenaar Zuid

Wat betreft Wassenaar Zuid blijft het huidig kapvergunningstelsel van kracht. De APV hoeft op één punt gewijzigd te worden, namelijk wat betreft het gebied waarvoor het huidige kapvergunningstelsel blijft gelden.

Dit kan eenvoudig door een kaart van het beschermd stads- en dorpsgezicht toe te voegen aan de APV.

Voorstel is om deze wijziging gelijktijdig met de wijzigingen van de procedure voor Wassenaar Noord ter inzage te leggen.

2.5. Communicatie en participatie

Rond de ter inzage legging van de kaart met toelichting en lijst van beschermwaardige bomen is het belangrijk een communicatie- en participatie traject op te zetten.

De aanpak is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Draagvlak is noodzakelijk voor duurzame bescherming. Het is immers niet mogelijk of wenselijk om bij elke boom een toezichthouder te plaatsen.
- Draagvlak kan niet worden gecreëerd, maar kan groeien door mensen te informeren, te consulteren en samen een goed plan te maken.
- Participatie is tweerichtingsverkeer: de inwoners krijgen de kans te participeren in publieke plan- en beleidsvorming én de gemeente moet participeren in processen in de samenleving. Dit is ook een van de kernpunten van de in 2021 in te voeren Omgevingswet.

Bij het opstellen van de Groene Waardenkaart heeft consultatie van organisaties met kennis op het gebied van natuur en cultuurhistorie reeds plaatsgevonden. Naar verwachting kan weer gebruik worden gemaakt van de bij deze organisaties aanwezige kennis.

3 HANDREIKING VOOR ONTWIKKELING EN BEHOUD VAN BOMEN EN BOOMSTRUCTUREN

De Handreiking gaat uitsluitend over bomen en boomstructuren, die van waarde zijn voor de ruimtelijke kwaliteit van Wassenaar.

De Handreiking bevat geen nieuw beleid. Aangesloten wordt bij bestaande wet- en regelgeving, op gemeentelijk, provinciaal en rijksniveau (Structuurvisie landgoed aan Zee, Erfgoedvisie, Groen- en Watervisie 2015-2019). Met de vaststelling van de handreiking krijgt deze ook een juridische status. De handreiking vervangt niet het huidige Beheerplan.

Een belangrijke doelstelling van de Handreiking is dat de Wassenaarse samenleving zich meer bewust wordt van de kwaliteiten van bomen en boomstructuren en daarmee van het cultuurhistorische, sociale, ecologische en economische belang ervan. Deze bewustwording leidt tot meer draagvlak voor en actieve betrokkenheid bij behoud en bescherming van bomen en boomstructuren. Kernboodschap in de communicatie is dat bomen en boomstructuren van grote waarde zijn voor het historische en groene karakter van Wassenaar en dat behoud ervan actieve bescherming vereist.

Bij aanvang van het project zal een communicatie- en participatieplan worden opgesteld met daarin een overzicht van doelgroepen, de in te zetten communicatiemiddelen en werkvormen voor participatie. Gedacht wordt aan het benutten van wijkavonden, online platforms en fysieke vormen van communicatie. Werkbijeenkomsten zijn effectief voor het bijeenbrengen van verschillende vakdisciplines binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.

3.1. Voorstel voor besluitvormingsproces en planning

Het vaststellen van de handreiking is een bevoegdheid van het College van B&W. Immers het is een uitwerking van reeds eerder vastgesteld beleid zoals neergelegd in de Groen-en watervisie, Beheerplannen e.d.

Geschat wordt dat het opstellen van de handreiking ca. een half jaar duurt. Er is projectbudget aanwezig voor het maken van de handreiking. Bij het opstellen worden medewerkers van de afdeling omgevingsbeheer, juridische zaken, communicatie en ruimtelijk beleid betrokken. Verder zal nogmaals gebruik worden gemaakt van de Klankbordgroep van organisaties op het gebied van natuur en cultuurhistorie. De Klankbordgroep levert lokale kennis en reflecties op inhoud en proces. De Klankbordgroep kan dienen als fundament onder een groeiend draagvlak voor boombehoud. In het participatie- en communicatieplan wordt uitgewerkt hoe belanghebbenden verder worden betrokken.

4 Samenvatting

Vanuit het besef dat bomen en cultuurhistorische boomstructuren voor de fysieke en ruimtelijke kwaliteit van Wassenaar heel belangrijk zijn, is de opgave tweeledig; Enerzijds om een 'beperkte bomenlijst' van al dan niet, te beschermen bomen op te stellen en het vergunningsstelsel te vereenvoudigen. Anderzijds om ons gemeentelijke beheer zodanig te (her)inrichten dat de met bomen samenhangende kwaliteiten en waarden geborgd blijven.

Deze opgave leidt tot het voorstel om een Handreiking *Behoud en ontwikkeling van bomen en boomstructuren in Wassenaar* op te stellen. Het vergunningsstelsel is daar onderdeel van. Hiervoor is het advies als volgt: *Wassenaar Noord wordt vergunningvrij m.u.v. een lijst op te stellen beschermwaardige bomen. Wassenaar Zuid houdt een kapvergunningstelsel.*